

COM'mon let's LETS

Gebruikers van complementaire munten: wie zijn ze en wat drijft hen? FairFin interviewt mensen die actief zijn met gemeenschapsmunten, LETS of andere vormen van munten die naast de euro bestaan. Deze keer het woord aan Isabel Bombeke.

Op welke manier ben je bezig met complementaire munten?

Ik zie mezelf als een activist voor grassroots deel- en ruileconomie-in-opleiding. Ik heb een stevige basis meegekregen in de LETS gemeenschap van ons land. In eigen stad (Sint-Niklaas) ben ik nu vier jaar coördinator van de LETS groep. Hoewel coördinator in deze context wat misleidend is: de vrijwilligers in onze groep beredderen onze economie ook zonder coördinator. Onze LETS groep is sociaal zeer divers. Arm en rijk, met en zonder computer, communicatie-sterk en communicatie-vrees, ziek en gezond, met en zonder papieren. Het coachen van deze prachtige menselijke verzameling is mijn dagdagelijkse bezigheid tot nu geweest.

Verder ben ik enorm gebeten door de verschillende ontwerpen van complementaire munten en de sociale relaties die aan de grondslag ervan liggen. Hoe start je met zo'n munt? Welke informatie heb je nodig? Hoe kan je mensen weer met elkaar in contact brengen? Hoe bereik je het punt waarop mensen beslissen om met elkaar te gaan ruilen of projecten uit te werken? De realiteit is slechts ten dele in handboeken en workshops terug te vinden. Dat maakt het ook zo'n boeiende materie: je kan het zelf uitvinden!

Ik ben ook participant in de **CC Research Group** en soms in een tijdelijke werkgroep, bijvoorbeeld van gebruikte software in LETS groepen.

Welke trends zie je op vlak van complementaire munten?

Ik denk dat wat **Bitcoin** tot een succes maakt, invloed zal hebben op toekomstige muntontwerpen. Misschien voor de gekende lokale munten een vreemde eend, maar dan wel eentje die je doet nadenken over economische structuren. Hoe verbind je kleinschalige lokale initiatieven met elkaar zodat ze globaal invloed uitoefenen? Hoe kan je ondernemingen motiveren om deel te nemen in je initiatief? Hoe blijf je onafhankelijk?

Meer internationale samenwerkingen in projecten (**CCIA** bijvoorbeeld) en uitwisselingen van kennis en informatie. Zowel top-down (bijvoorbeeld Europa) als individuen die zich internationaal zullen verbinden met elkaar in kennisnetwerken en projecten.

Goederen worden steeds meer en meer gratis gedeeld of weggegeven. **WijDelen** en **eggsandrabbitholes** zijn daar voorbeelden van. Het is een periode van diversiteit, experimenteren en creëren in de deeleconomie.

Is er een (internationaal) initiatief waar je zelf bijzonder van bent gecharmeerd?

Momenteel zijn er twee zaken die ik bijzonder interessant vind. Het eerste is de ontwikkeling van **JoatU**. Dat is een open source software in ontwikkeling die complementaire economie faciliteert voor zowel individuen als voor gemeenschappen. Wat ik zo boeiend vind aan de software is dat deelnemende gemeenschappen hun eigen deeleconomie kunnen organiseren zonder tussenkomst van een centrale overheid en zonder centraal uitgegeven munt. De gebruikte munt JoatUnit wordt gecreëerd als de gemeenschapsleden een nieuw

aanbod (dienst of goed) quoteren. De leden valideren hierbij de behoefte van de gemeenschap en bepalen zo de prijs in JoatUnit. Als individuele deelnemer kan je diensten en goederen aanbieden aan andere deelnemers of aan één van de gemeenschappen in ruil voor complementaire (en soms ook nationale) munten. Handig is dat je bij interpersoonlijke transacties de muntcombinatie vrij kan kiezen: in barter en/of Bitcoin en/of JoatU Unit en/of appels,... JoatU combineert een diversiteit aan gebruikte munten met een door de mensen zelf georganiseerde economie in een internationale jas.

Het andere is gedeelde kennis (of afhankelijk van hoe je het ziet: filosofie) over de grotere noemer waar complementaire munten in passen: de economie van de *peers*. Interessante lectuur vers van de pers: **The Zero Marginal Cost Society** van Jeremy Rifkin, **The Heretic's Guide to Global Finance** van Brett Scott en **Towards the Democratization of the Means of Monetization** van Michel Bauwens.

Je was bij de presentatie van het nieuwe handboek gemeenschapsmunten (zie pag. 15). Wat verwacht je hiervan?

Ik denk dat Vlaanderen een boost zal kennen van lokale munten uitgegeven door de gemeenten zelf. Het boek is een duw in de rug voor de gemeentebesturen en zal het lokale beleid voor gemeenschapsmunten mee veranderen. Ik hoop dat het handboek aanzet tot meer verscheidenheid in munten. België is klaar voor experimenten!